

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel EROĞLU tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. Ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sibel YIGİTALP

Diyarbakır Milletvekili

Silvan HES Projesi, verimli arazileri sulamak ve enerji santrali kurmak amacıyla yapıldığı iddia edilirken, barajın inşa edildiği mevkiye karakol, kalekol, su taşıma tünelleri ve yol yapılarak ortaya atılan iddia ile çelişilmekte; şirket tarafından suyun kullanım hakkına sahip olunması, suyun doğal akışından koparılması suyun piyasada satılabilir hale getirilmesi ve yakın bölgelerde yapılacak farklı üretimlerde kullanılabilmesi amacıyla inşa edildiği izlenimi vermektedir. Örneğin kaya gazının çıkarılması işlemlerinde derin kuyular açılarak, her kuyudan çıkarılacak gaz için defalarca uygulanan 18.000 metreküp su ile birlikte 580 çeşit kimyasal maddenin karıştırılıp yer altına indirilmesi sonucu yer altı ve yer üstü sularını zehirlenmekte; bu işlemler aynı zamanda toprağı işlevsiz hale getirmektedir. Kaya gazı sondajından çıkan zehirli sular tarlalara dökülmekte ve toprağı içinde canlı barınamaz, ekin oluşamaz derecede kurutmakta, olumsuz etkilemektedir. Bu nedenlerden dolayı kaya gazının çıktığı alanlarda tarım ve hayvancılık kesinlikle yapılamamaktadır. Ayrıca kaya gazı çıkarılma aşamasında yerin binlerce metre aşağısına inildiği için deprem riski oldukça artmaktadır. Kısaca kaya gazının çıkarıldığı alanlar, çevresindeki tüm yaşamı bitirmektedir. Üstelik söz konusu mevkide sadece kaya gazı rezervinin olduğu ama bunun potansiyele dönüştürülüp dönüştürülmeyeceği bile belirsizdir. Tüm bu şartlar insanların tüm geçim olanaklarını ellerinden alarak insanları göçe zorlamaktadır. Yani bir anlamda barajın yapıldığı alanların insansızlaştırılması ve tarihinin yok edilmesi projesi devrededir.

Silvan Hes projesinin yapıldığı bölge; meşelikleri, geniş kumulları, şelaleleri ve mağaralarıyla doğanın çok çeşitli yaşam alanlarına sahip bir kanyondur. Vadi, biyolojik çeşitlilik açısından endemik ve nadir pek çok bitki ve hayvan türünü barındırmaktadır. Endemik bitkilerden; guni, mardin geveni, yerküre üzerinde sadece Diyarbakır, Silvan, Mardin, ve Siirt çevresinde yetişir. Kulp ve Hazro'dan başlayıp Silvan sınırına kadar yapılmış ve planlanmış onlarca HES projesiyle pek çok yerleşim yerinin suya erişim hakkı engellenmiş, nehir, çay ve derelerin Silvan barajında toplanmasıyla başta balık türleri olmak üzere sudaki yaşam da kısmen yok olmuştur. Yüzlerce kuş türünün yuvalandığı bir göç yolu olan vadi, Silvan Güvenlik Barajıyla yok edilecektir. Bu bağlamda;

1. Silvan'da yapılmakta olan Hes projesinin amacı arazileri sulamak ve enerji santrali kurmak mıdır? Eğer öyleyse neden barajın inşa edildiği mevkie sular altında kalacağı biline biline karakol, kalekol, su taşıma tünelleri ve yol yapılmaktadır?
2. Silvan Hes projesinin doğrudan ya da dolaylı olarak bölgedeki kaya gazı çıkarılması projesi için gerekli suyu karşılamakla ilgisi var mıdır? Varsa hangi kaya gazı üretimlerine su sağlanacaktır?
3. Silvan Hes projesinin doğrudan ya da dolaylı olarak civarda yapılması planlanan maden işletmecilerine su sağlamakla ilgisi var mıdır? Varsa hangi maden işletmelerine su sağlanacaktır.
4. Yapılan Silvan HES projesinin bitmesi ile birlikte 318.000 kişiye istihdam sağlanacağı iddia edilirken bir yandan da evleri sular altında kalan köylüler bölgeyi terk etmek zorunda kalacaktır.
 - 4.1. Silvan HES de İstihdam edileceği belirtilen 318.000 kişinin hangi alanlarda listeler misiniz?
 - 4.2. Göç etmek zorunda kalan ve/ veya evleri sular altında kalacak köylülerin olduğu yerde 318.000 kişilik istihdamın kime, nasıl bir faydası olacaktır?
5. Köyünden göç edenler ne ile geçimlerini ve yaşamlarını sürdürecekler, bunun güvencesini nasıl vermektedir?
6. Silvan' da yaşamaya devam edecek olan halk, su kullanım hakkı çerçevesinde, nehir ve derelerin ticari bir şirketin malı haline getirilen suyunu tarım ve hayvancılık alanlarında ücretsiz olarak kullanabilecek mi? Su halka şirket tarafından parayla mı satılacak?
7. Halkın ve canlıların yaşamlarını sürdürebilmesi için gerek duyduğu suyu ücretsiz ve serbest olarak nasıl kullanabilecekler? Bunu hangi yöntemlerle güvence altına alıyorsunuz?
8. Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yapımı tamamlanan kaç HES ve baraj projesi vardır? Verimlilikleri nedir? Bölgenin ihtiyacı olan enerjini ve sulamanın % kaç bu HES' ler ile sağlanmaktadır?
9. Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde şu anda yapımı devam eden ve planlanan kaç nehir tipi ve biriktirmeli HES (baraj projesi) vardır? Kaç tanesi güvenlik amaçlı yapılmaktadır?
10. Yapılan HES lere Karakoçan Pembelik Barajında ve Hasankeyf te yapılan HES te olduğu gibi neden korucu alınmaktadır?
11. Yapılan nehir tipi ve biriktirmeli HES (baraj)'ler sebebiyle evlerini boşaltmak zorunda kalan ya da geçimini hayvancılıktan sağlayan fakat artık hayvanlarını otlatacak mera bulamayan bölge vatandaşı için nasıl bir alternatif geçim kaynağı ve yaşam şekli düşünülmektedir?
12. Yapılan nehir tipi ve biriktirmeli HES (baraj) projelerinin bölgeyi insansızlaştırmasına sebep olacağı öngörülmekte midir?
13. Bölge insanının ve doğanın yaşamını direkt olarak yok etmeye yönelik bir şekilde etkileyen HES ve Güvenlik Barajlarının yapılırken yöredeki halkın bu projeleri istememesine rağmen neden yapmaya devam ediyorsunuz?
14. HES' lerin yapımlarının bitirilmesi sonucu orta ve uzun vadede zarar görecektir canlı türü kaçırır? Doğanın göreceği zarara ilişkin ne gibi önlemler alınmıştır?